

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODNOGA GOSPODARSTVA

2760

Na temelju članka 35. stavka 2. Zakona o hrani (»Narodne novine« broj 117/03, 130/03 i 48/04) ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva donosi

PRAVILNIK

O KAKVOĆI RAJČICE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim se Pravilnikom propisuju temeljni zahtjevi kakvoće kojima mora udovoljavati svježa ili rashlađena rajčica namijenjena stavljanju na tržište u svježem stanju, a odnose se na klasifikaciju, kategorizaciju i senzorna svojstva, uvjete pakiranja, prezentiranja te način deklariranja ili označavanja.

(2) Odredbe ovoga Pravilnika ne odnose se na rajčicu namijenjenu industrijskoj preradi.

II. STAVLJANJE NA TRŽIŠTE

Članak 2.

Rajčica stavljena na tržište na način da je izložena, ponuđena na prodaju ili prodana krajnjem potrošaču mora udovoljavati odredbama i zahtjevima ovoga Pravilnika.

Članak 3.

(1) Odredbe ovoga Pravilnika ne odnose se na sljedeće slučajeve:

1. kada se rajčica otprema u objekt za industrijsku preradu;
2. za rajčicu koju proizvođač prodaje na svom gospodarstvu, izravno krajnjem potrošaču za njegove osobne potrebe.

(2) Iznimno, odredbe ovoga Pravilnika ne odnose se na sljedeće slučajeve:

1. kada je rajčica izložena, ponuđena na prodaju ili prodana, isporučena ili utržena u prodaji na veliko na veletržnicama;
2. rajčica koja je s veletržnica iz točke 1. ovoga stavka otpremljena u objekte za doradu i pakiranje te u objekte za skladištenje smještene u istom proizvodnom području;
3. rajčica koja se prodaje ili isporučuje od strane proizvođača u objekt za doradu i pakiranje ili u objekt na skladištenje ili se otprema s proizvođačevog gospodarstva u takve objekte;
4. rajčica koja se otprema iz skladišta na doradu i pakiranje.

(3) Proizvodno područje podrazumijeva područje Republike Hrvatske.

Članak 4.

U slučajevima kada se rajčica stavlja na tržište na načine propisane člankom 3. stavcima 1. i 2. ovoga Pravilnika, proizvođač je dužan osigurati dokaze o tako namjeravanoj upotrebi rajčice.

Članak 5.

U fazama nakon otpreme rajčica može, u odnosu na propisane zahtjeve kakvoće, pokazivati:

- neznatan nedostatak svježine i turgescencijnosti;
- neznatno kvarenje zbog svog zrenja i sklonosti truljenju, osim rajčice ekstra klase.

III. DEFINICIJA PROIZVODA

Članak 6.

(1) Odredbe ovoga Pravilnika odnose se na kultivare rajčice uzgojene od vrste *Lycopersicon lycopersicum* (L.) Karsten ex Farw./*Lycopersicon esculentum* Mill.

(2) Rajčica se može klasificirati na četiri komercijalna tipa:

- okrugla;
- rebrasta;
- duguljasta ili izdužena;
- trešnjak rajčica (uključujući »koktel« rajčicu).

IV. ODREDBE O KAKVOĆI

Minimalni zahtjevi kakvoće

Članak 7.

(1) Rajčica u svim klasama, uz posebne odredbe i dopuštena odstupanja koja su određena za svaku klasu pojedinačno, udovoljava minimalnim zahtjevima kakvoće ako je:

- čitava;
- zdrava; isključeni su plodovi podlegli procesima kvarenja i truljenja u stupnju koji ih čini neprikladnim za konzumiranje u svježem stanju;
- čista, bez stranih čestica i primjesa;
- svježeg izgleda;
- gotovo bez štetočina i štete uzrokovane štetočinama;
- bez nenormalne vanjske vlažnosti;
- bez stranog mirisa i/ili okusa.

(2) Kod rajčica koje se na tržište stavljaju u grozdovima stabljika mora biti svjež, zdrava, čista i bez listova ili druge vidljive strane tvari.

(3) Stupanj razvoja i stanje ploda rajčice moraju biti takvi da omogućavaju:

- da rajčica podnese prijevoz i rukovanje;
- da rajčica na odredište stigne u zadovoljavajućem stanju.

Klasiranje

Članak 8.

(1) Radi stavljanja na tržište rajčice se razvrstavaju u tri klase:

- Ekstra klasa,
- klasa I.,
- klasa II.

(2) Iznimno od odredbe iz stavka 1. ovoga članka rajčica može biti razvrstana u klasu I-E.

Ekstra klasa

Članak 9.

(1) Rajčica ekstra klase mora biti vrhunske kakvoće. Plod mora imati čvrsto meso i biti karakterističan za pripadajući kultivar po obliku i stupnju razvijenosti.

(2) Boja ploda rajčice, ovisno o stanju zrelosti, mora biti takva da zadovoljava uvjete iz članka 7. stavka 3. ovoga Pravilnika.

(3) Plod rajčice ne smije imati tamno zeleni prsten oko kaliksa i druge nedostatke s iznimkom neznatnih površinskih nedostataka, uz uvjet da njihova prisutnost ne utječe na opći izgled ploda, njegovu kakvoću i očuvanje kakvoće te izgled u pakiranju.

Klasa I.

Članak 10.

(1) Rajčica klase I. mora biti dobre kakvoće. Plod mora biti dovoljno tvrd i karakterističan za kultivar kojem pripada.

(2) Plod rajčice klase I. mora biti bez puknuća i vidljivog tamno zelenog prstena oko kaliksa. Uz uvjet da ne narušavaju opći izgled ploda, njegovu kakvoću i očuvanje kakvoće te izgled u pakiranju na rajčici klase I. dozvoljeni su:

- neznatni nedostaci u obliku i razvijenosti ploda;
- neznatni nedostaci obojenosti ploda;

- neznatna oštećenja pokožice;
- neznatna prisutnost natisnina.

(3) Za plod rebraste rajčice klase I. dozvoljena je:

- prisutnost zaraslih napuknuća na pokožici, ali ne dužih od 1 cm;
- prisutnost manje izraženih izbočina;
- prisutnost manjih ispupčenja, bez kutinizacije;
- kutinizacija njuške do 1 cm²;
- prisutnost cvjetnog ožiljka u izduženom obliku, ali ne dužeg od dvije trećine najvećeg promjera pojedinog ploda, koji se nalazi sa strane ploda suprotne čaški.

(4) Rajčica se razvrstava u klasu I-E. ako zadovoljava uvjete stavka 1., 2. i 3. ovoga članka.

Klasa II.

Članak 11.

(1) Rajčice klase II. uključuju plodove koji ne udovoljavaju zahtjevima propisanim za više klase, ali udovoljavaju minimalnim zahtjevima kakvoće propisanim člankom 5. ovoga Pravilnika.

(2) Plod rajčice klase II. mora biti dovoljno tvrd, neznatno mekši od ploda klase I., bez prisutnosti nezaruslih pukotina na pokožici.

(3) Uz uvjet da ne narušavaju opći izgled ploda, njegovu kakvoću i očuvanje kakvoće te izgled u pakiranju, na rajčici klase II. dozvoljeni su:

- nedostaci u obliku, razvijenosti i obojenosti ploda;
- oštećenja na pokožici ili prisutnost natisnina, uz uvjet da time nije značajno oštećena pokožica ploda;
- prisutnost zaraslih napuknuća pokožice, ali ne dužih od 3 cm, odnosi se na okrugle, rebraste ili duguljaste rajčice.

(4) Za plod rebraste rajčice klase II. dozvoljena je:

- prisutnost više izraženih izbočina u odnosu na klasu I., uz uvjet da ne uzrokuju deformiranost ploda;
- prisutnost ispupčenja;
- kutinizacija čaške do 2 cm²;
- prisutnost cvjetnog ožiljka izduženog oblika sa strane ploda suprotne čaški.

V. ODREDBE O VELIČINI

Članak 12.

Veličina ploda rajčice određena je najvećim promjerom ekvatorijalne ravnine ploda.

Članak 13.

Odredbe iz članka 12. i 14. ovoga Pravilnika ne primjenjuju se na trešnjar rajčice.

Minimalna veličina

Članak 14.

Za plodove rajčice svih klasa minimalna veličina iznosi:

- za okrugle i rebraste rajčice 35 mm;
- za duguljaste rajčice 30 mm.

Kalibriranje

Članak 15.

(1) Prema veličini rajčice se razvrstavaju u sljedeće kategorije:

- od 30 mm do 35 mm (samo duguljaste rajčice);
- od 35 mm do 40 mm;
- od 40 mm do 47 mm;
- od 47 mm do 57 mm;
- od 57 mm do 67 mm;
- od 67 mm do 82 mm;
- od 82 mm do 102 mm;

– od 102 mm i više.

(2) Kalibriranje plodova rajčice prema veličini propisano u stavku 1. ovoga članka obavezno je za rajčice ekstra klase i klase I.

(3) Kalibriranje rajčica klase I-E. obavezno je prema sljedećim kategorijama:

– od 30 mm do 57 mm;

– od 57 mm do 82 mm;

– od 82 mm do 102 mm;

– od 102 mm i više.

Članak 16.

Odredbe članka 15. ovoga Pravilnika ne odnose se na rajčice na grozdovima.

VI. DOPUŠTENA ODSUPANJA

Dopušteno odstupanje od kakvoće

Članak 17.

(1) Za rajčice ekstra klase u jedinici pakiranja može biti do 5 % brojem ili težinom rajčica koje ne udovoljavaju zahtjevima ekstra klase, ali udovoljavaju zahtjevima propisanim za klasu I. ili su, u iznimnim slučajevima, unutar dopuštenog odstupanja za klasu I.

(2) Za rajčice klase I. po jedinici pakiranja može biti do 10 % brojem ili težinom rajčica koje ne udovoljavaju zahtjevima klase I., ali udovoljavaju zahtjevima propisanim za klasu II. ili su, u iznimnim slučajevima, unutar dopuštenog odstupanja za klasu II.

(3) U slučaju rajčica klase I. na grozdovima u jedinici pakiranja može biti do 5 % brojem ili težinom rajčica odvojenih od stabljike.

(4) Za rajčice klase I-E. po jedinici pakiranja može biti do 10 % brojem ili težinom rajčica koje ne udovoljavaju zahtjevima klase I-E., ali udovoljavaju zahtjevima propisanim za klasu II. ili su, u iznimnim slučajevima, unutar dopuštenog odstupanja za klasu II.

(5) U slučaju rajčica klase I-E. na grozdovima u jedinici pakiranja može biti do 5 % brojem ili težinom rajčica odvojenih od stabljike.

(6) Odstupanja ekstra klase propisana u stavku 2. ovoga članka u odnosu na dozvoljenu prisutnost rajčice klase I. odnose se i na klasu I-E. i njezina odstupanja.

(7) Za rajčice klase II. u jedinici pakiranja može biti do 10 % brojem ili težinom rajčica koje ne udovoljavaju zahtjevima klase II. niti minimalnim zahtjevima kakvoće, osim plodova koji su podlegli takvom truljenju, oštećenju ili kvarenju koje ih čini neprikladnim za potrošnju.

(8) U slučajevima rajčica klase II. na grozdovima u jedinici pakiranja može biti do 10 % brojem ili težinom rajčica odvojenih od stabljike.

(9) Dopušteno je odstupanje od kakvoće u svakoj jedinici pakiranja za rajčice koje ne udovoljavaju zahtjevima svoje klase propisanim stavkom 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. i 8. ovoga članka.

Dopušteno odstupanje od veličine

Članak 18.

Dopušta se odstupanje od veličine za sve klase u jedinici pakiranja koje može biti do 10 % brojem ili težinom rajčica koje imaju nešto manji ili veći promjer od naznačenog, s minimalnom veličinom od 33 mm za okrugle i rebraste rajčice i 28 mm za duguljaste rajčice.

VII. ODREDBE O PREZENTIRANJU

Ujednačenost

Članak 19.

(1) Sadržaj svakog pakiranja mora biti ujednačen i sadržavati rajčice istog podrijetla, sorte ili komercijalnog tipa, kakvoće i veličine, ako su sortirane po veličini.

(2) Rajčice ekstra klase i klase I. moraju biti ujednačenog stupnja zrelosti i obojenosti ploda. Plodovi rajčice duguljastog ili izduženog oblika moraju biti ujednačene duljine.

(3) Rajčice klase I-E. moraju udovoljavati zahtjevima propisanim stavkom 2. ovoga članka.

(4) Vidljivi dio sadržaja pakiranja mora predstavljati sadržaj cijelog pakiranja.

Pakiranje
Članak 20.

- (1) Rajčice moraju biti pakirane na način da je proizvod dobro zaštićen.
- (2) Materijali koji se koriste unutar pakiranja moraju biti novi, čisti i takve kakvoće da se spriječi vanjsko ili unutarnje oštećenje proizvoda. Korištenje materijala, posebno papira ili žigova s trgovačkim specifikacijama je dozvoljeno uz uvjet da je tiskanje ili označavanje napravljeno netoksičnom tintom ili ljepilom.
- (3) Pakiranja moraju biti bez ikakvih stranih tvari.

Prezentiranje
Članak 21.

Rajčica može biti prezentirana na sljedeći način:

1. kao pojedinačni plod, sa ili bez čaške i kratke stapke;
2. u grozdovima, odnosno plodovi rajčice mogu biti izloženi kao cijeli cvat ili dio cvata, gdje se svaki cvat ili njegov dio sastoji najmanje od:
 - tri ploda, odnosno dva ploda u jedinici pakiranja, ili
 - u slučaju grozdova trešnjara rajčica, šest plodova, odnosno četiri ploda u jedinici pakiranja.

VIII. ODREDBE O DEKLARIRANJU

Članak 22.

(1) Svaka jedinica pakiranja mora sadržavati sljedeće podatke slovima čitljivo i neizbrisivo označene, grupirane na istom mjestu i vidljive izvana:

1. Identifikacija

- naziv i adresa pakera i/ili isporučitelja.

Naziv i adresa pakera i/ili isporučitelja može biti zamijenjena:

- za sve ambalaže osim pakiranja službeno izdanom i prihvaćenom oznakom koja predstavlja pakera i/ili isporučitelja, naznačenom u uskoj vezi s oznakom paker i/ili isporučitelj ili istoznačnim kraticama;
- samo kod pakiranja, imenom i adresom distributera sa sjedištem u Europskoj uniji, a koje je naznačeno uz oznaku »Pakirano za:« ili istoznačnom naznakom. U tom slučaju deklaracija mora također sadržavati oznaku koja predstavlja pakera i/ili isporučitelja. Distributer je dužan dostaviti sve podatke koje inspektijsko tijelo smatra neophodnim za značenje te oznake.

2. Karakteristike proizvoda

- »rajčica« ili »grozdovi rajčica« i komercijalni tip ako sadržaj pakiranja nije vidljiv izvana. Ovi su podaci obavezni na deklaraciji trešnjara rajčica (»koktel rajčica«), bilo da su u grozdovima ili ne;
- naziv kultivara (nije obavezno).

3. Podrijetlo proizvoda

- zemlja podrijetla;
- regija gdje je proizvedeno, regionalni ili lokalni naziv mjesta proizvodnje (nije obavezno).

4. Trgovačka obilježja

- klasa;
- veličina ploda izražena kao najmanji i najveći promjer, ukoliko su rajčice razvrstane po veličini, a gdje nisu oznaka »nije razvrstano«;
- najmanja količina šećera izmjerena refraktometrom i izražena u stupnjevima Briksa (nije obavezno).

5. Službena kontrolna oznaka (nije obavezno).

(2) Jedinice pakiranja ne moraju sadržavati podatke određene stavkom 1. ovoga članka ako sadrže manja pakiranja namijenjena prodaji, jasno vidljiva izvana, koja na sebi sadrže sve propisane podatke. Ta pakiranja ne smiju sadržavati obmanjujuće podatke. U slučaju da su takva pakiranja posložena na paletama propisani podaci moraju biti navedeni na obavijesti smještenoj na vidljivom mjestu na barem dvjema stranama palete.

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 23.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaju važiti odredbe Pravilnika o kvaliteti voća, povrća i gljiva (»Narodne novine« broj 53/91, 114/04), i to članci 14., 178., 179., 180., 181., 182., 183., 184. i 185. koji se odnose na rajčice.

Članak 24.

Danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji prestaju važiti odredbe članka 8., stavka 2., članka 10., stavka 4., članka 15., stavka 3., članka 17., stavka 4., 5. i 6., članka 19. stavka 3. ovoga Pravilnika.

Članak 25.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-02/06-01/7

Urbroj: 525-2-06-1

Zagreb, 6. studenoga 2006.

Ministar

Petar Čobanković, v. r.